

Plan mot diskriminering och kränkande behandling för förskolorna i Boxholms kommun

November 2014, reviderad oktober 2019

Innehållsförteckning

Vår vision	sid. 2
Bakgrund	sid. 2
Vad säger lagarna?	sid. 3-4
<ul style="list-style-type: none"> • Diskrimineringslagen • Skollagen • Läroplan för förskolan	
Definitioner	sid. 5-6
<ul style="list-style-type: none"> • Kränkande behandling • Trakasserier • Annan kränkande behandling • Diskriminering (direkt och indirekt)	
Till dig som vårdnadshavare/nära vuxen	sid. 6
Kartläggningsmetoder	sid. 7
Utredning vid kränkande behandling och diskriminering	sid. 8
<ul style="list-style-type: none"> • åtgärder när barn kränker barn • åtgärder när vuxna kränker/diskriminerar barn	
Trygghetsteam (respons på inkomna incidentrapporter)	sid. 8
Delgivning av planen	sid. 9
Uppföljning och utvärdering av planen	sid. 9
Ansvarig för denna plan	sid. 9
Bilagor	
<ul style="list-style-type: none"> • Mall för likabehandlingsarbetet • Förslag på frågor till Trygghetsvandring	bilaga 1 bilaga 2

Vår Vision

Vi ska arbeta efter barnens olika erfarenheter, behov och intressen samt beakta vårdnadshavarnas synpunkter på vår verksamhet.

Ansvarig

Ansvarig för denna plan är förskolans rektorer Anna Örtlund Frimodig och Karin Forsén Persson.

Bakgrund

I april 2006 trädde lagen mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever i kraft. Då fick förskolor och skolor en skärpt skyldighet att arbeta aktivt för att förebygga diskriminering och kränkningar av barn och elever.

I januari 2017 ändrades diskrimineringslagens bestämmelser, vilket innebär ökat ansvar för att förebygga diskriminering och arbeta för barns lika rättigheter och möjligheter. Alla delar av det fortlöpande arbetet ska dokumenteras kontinuerligt.

Likabehandlingsarbetet handlar om barns mänskliga rättigheter, om att förverkliga FN:s barnkonvention i förskolan. Vi ska skapa en förskolemiljö som är fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Förskolan ska skapa en pedagogisk miljö där barn kan bredda sina erfarenheter och utveckla sina förmågor utan att bli hämmade av traditionella könsmonster.

Likabehandling i förskolan innebär **inte** att alla barn ska behandlas lika, det innebär att alla barn ska ha **samma möjligheter och rättigheter**, oavsett om de omfattas av någon av de *sju diskrimineringspunkterna*; etisk tillhörighet, funktionshinder, kön, ålder, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet.

En trygg miljö i förskolan är en förutsättning för att barn ska kunna utvecklas.

Vad säger lagarna?

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 20014:958) 1kap.1§

1 § Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Skollagen (SFS 2010:800) 1kap.5§

5 § Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Läroplan för förskolan (Lpfö 18)

Förskolan vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktningen för varje människas egenvärde och respekten för vår gemensamma miljö.

Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. (Lpfö 18, s.5)

Förskollärare ska ansvara för

- att varje barn får sina behov respekterade och tillgodosedda och får uppleva sitt eget värde,
- att tillämpa ett demokratiskt arbetssätt där barnen aktivt deltar,
- att aktivt inkludera ett jämställdhetsperspektiv så att alla barn får likvärdiga möjligheter till utvidgade perspektiv och val oavsett könstillhörighet, och
- att utveckla normer för arbetet och samvaron i den egna barngruppen.

(Lpfö 18, sid 12)

Arbetslaget ska

- *visa respekt för individen och medverka till att skapa ett demokratiskt klimat, där barnen får möjlighet att känna samhörighet och utveckla ansvar och solidaritet,*
- *samverka i arbetet med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling,*
- *medvetet och aktivt arbeta med jämställdhet*
- *stimulera barnens samspel samt hjälpa och stödja dem att bearbeta konflikter, reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra,*
- *uppmärksamma och problematisera etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,*
- *uppmärksamma barnen på att människor kan ha olika värderingar som styr deras uppfattningar och handlingar och samtidigt förankra de grundläggande värdena, och*
- *samarbeta med vårdnadshavare, samt diskutera regler och förhållningssätt i förskolan med vårdnadshavare, för att främja barnets utveckling till en ansvarsställande människa och samhällsmedlem. (Lpfö 18, s.13)*

Vad står begreppen för?

Kränkande behandling

Är ett uppträdande som kränker en människas värdighet. Kränkningar kan vara

- fysiska (slag, knuffar, rycka någon i håret)
- verbala (retas, hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer)
- texter och bilder (teckningar, lappar och fotografier)

Lagen delar in kränkande behandling i trakasserier och annan kränkande behandling.

Trakasserier

En aktiv och medveten handling som kränker en person och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna:

1. **Kön** (att någon är flicka eller pojke)
2. **Könsöverskridande identitet eller uttryck** (att någon inte identifierar sig som en flicka eller pojke, genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön)
3. **Etnisk tillhörighet** (att någon tillhör en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg)
4. **Religion eller annan trosuppfattning** (en religiös, livsfilosofisk eller annan motsvarande livsåskådning)
5. **Funktionsnedsättning/hinder** (varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar)
6. **Sexuell läggning** (homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning)
7. **Ålder** (hur gammal en person är)

Både vuxna och barn kan göra sig skyldiga till trakasserier. Det är trakasserier även när ett barn kränks på grund av en vårdnadshavares sexuella läggning, funktionshinder med mera.

Annan kränkande behandling

Ett uppträdande som, utan att vara trakasserier, kränker en persons värdighet men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Både vuxna och barn kan göra sig skyldig till annan kränkande behandling.

Diskriminering

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Med *direkt diskriminering* menas att ett barn missgynnas i förskolan och det har en direkt koppling till diskrimineringsgrunderna.

Man kan också diskriminera genom att behandla alla lika. Detta kallas *indirekt diskriminering*. Det sker när förskolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar förskolan indirekt barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

- ❖ Gemensamt för all kränkande behandling är att den strider mot principen om alla människors lika värde.
- ❖ En viktig utgångspunkt är att den enskildes upplevelse av kränkning, alltid måste tas på allvar.
- ❖ Kränkningar kan utföras av en eller flera personer.
- ❖ En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.
- ❖ Kränkningar utförs av och drabbar både barn och vuxna.

Till dig som vårdnadshavare/nära vuxen

Vårdnadshavarna har också ett stort ansvar, om förskola och hem klart tar avstånd från kränkande behandling/diskriminering får detta en positiv inverkan på barnen.

Om du misstänker att ditt eller någon annans barn utsätts för kränkande behandling/diskriminering av något annat barn, tala med den du har förtroende för i personalgruppen.

Om du misstänker att en vuxen i förskolan kränker ditt eller någon annans barn, kontakta förskolans rektorer eller någon annan i personalgruppen på er förskola.

Kartläggningsmetoder

Barnnivå

Vi ska skapa enkla samtal med barnen och fånga upp om någon känner sig utanför eller utsätter någon annan för utanförskap. Vi kan även genomföra trygghetsvandringar ute och inomhus, för att på så sätt fånga upp var barnen känner sig mindre trygga. Detta gör vi antingen i grupp eller i enskild intervju (se bilaga 2).

Vårdandshavarnivå

Vårdnadshavarna är de som bäst känner barnet och de har mycket kunskap som kan vara värdefull i arbetet med att skapa en bra miljö för barnet. Vid inskolning ser vi till att skapa en bra vardaglig kontakt och låter vårdnadshavarna förstå att vi gärna ser att de kommer med synpunkter och förslag, antingen via e-post eller lappar i en förslagslåda.

Personalnivå

Vid främjande arbete ser vi och stärker de positiva förutsättningarna för likabehandling i våra verksamheter. Det förebyggande arbetet syftar till att hindra risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheterna. Riskerna kartläggs med hjälp av fyrstegsmodellen (undersöka, analysera, åtgärda och utvärdera) på bilaga 1.

All personal i förskolan skall

- vara goda förebilder
- arbeta efter gemensamt upprättade förhållningsregler i ”Handlingsplan för förskolan”
- uppmuntra positivt beteende
- ha en god uppsikt över de utrymmen barnen vistas i
- göra miljön tillgänglig för alla barn
- arbeta för att stärka barnens självkänsla, självförtroende och självtillit
- arbeta för att barnen och barn/vuxna respekterar varandra
- genomföra kontinuerliga observationer av barnen och barngruppen

I Boxholms kommun ska varje förskola systematiskt utarbeta tydliga mål och konkreta åtgärder för att motverka kränkande behandling/diskriminering i den egna verksamheten.

Vi misstanke om diskriminering eller kränkande behandling ska lämpliga åtgärder vidtas som dokumenteras samt utvärderas för att förhindra upprepning. Enligt skollagen måste all personal i förskolan anmäla till rektor när de fått kännedom om att barn anser sig ha blivit kränkt eller diskriminerat.

Rektor måste meddela kommunstyrelsens arbetsutskott om både misstänkta och upplevda kränkningar/diskrimineringar.

Utredning vid diskriminering och kränkande behandling

Om vi misstänker att någon diskrimineras eller utsätts för kränkande behandling kan ”hur”-frågor vara ett stöd i samtal med barnet:

- Hur kände du dig?
- Hur tänkte du?
- Hur tror du att den andre kände sig?
- Hur skulle du vilja att det var?
- Hur kunde du ha gjort?

Åtgärder när barn kränker barn

- uppmärksamma och prata med barnen om vad som hänt (”hur”-frågorna)
- visa att beteendet är oacceptabelt
- diskutera i arbetslaget om hur alla har uppfattat situationen
- observera och dokumentera (**skriv incidentrapport som finns på Boxholms kommuns intranät under Blanketter**)
- informera vårdnadshavare när det känns angeläget. Vi diskuterar med vårdnadshavare om hur vi kan arbeta för att förhindra att det händer igen. Tid för uppföljning bokas in. (dokumenteras på incidentrapporten)
- om det uppkommer problem som inte går att lösas tillsammans med vårdnadshavare och barn på förskolan, kontaktar vi rektor för förskolan.

ansvarig: berörd personal

Åtgärder när vuxna kränker/diskriminerar barn

- reagera och säg ifrån när någon vuxen uppträder kränkande mot ett/flera barn
- ifrågasätt beteendet
- för aldrig känsliga diskussioner mellan vuxna då barn är närvarande
- observera och dokumentera (**skriv incidentrapport som finns på Boxholms kommuns intranät under Blanketter**)
- kontakta rektor som i sin tur får vidta lämpliga åtgärder

ansvarig: berörd personal samt rektor

Trygghetsteam

Trygghetsteamet träffas i mars, juni, september och december varje år för att läsa och ge respons på inkomna incidentrapporter.

ansvarig: rektor

Delgivning av planen

Planen visas vid inskolningen av nya barn men även vid andra tillfällen, t. ex vid utvecklingsamtal, informeras vårdnadshavarna om den.

De har möjlighet att påverka planens innehåll inför kommande revidering och den finns uppsatt på avdelningarnas anslagstavlor samt på Boxholms kommuns hemsida under *Barn & utbildning*.

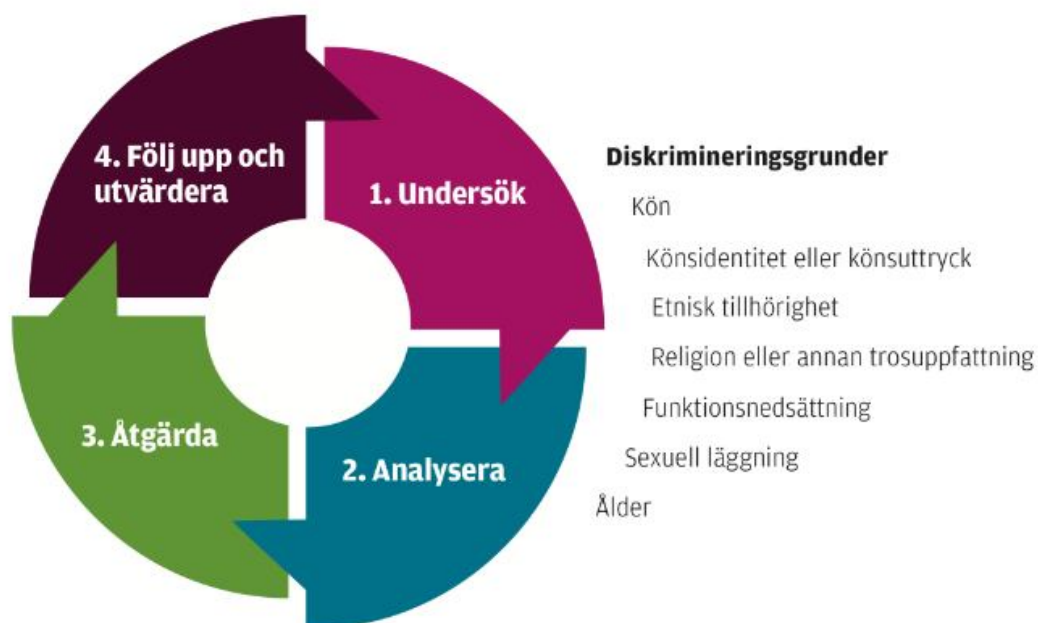
Uppföljning och utvärdering

Planen uppföljs och utvärderas kontinuerligt i arbetslagen.

Ansvarig

Ansvarig för denna plan är förskolans rektorer Anna Örtlund Frimodig och Karin Forsén Persson.

Det aktiva arbetet ska göras i fyra steg

Likvärdiga villkor på (förskolans/avdelningens namn, datum)

1. Undersök samtliga diskrimineringsgrunder

Var/när finns risk för diskriminering/kränkande behandling i vår verksamhet? (Ej det enskilda barnet)
Faktiska hinder? Vilka attityder, normer och strukturer finns?

2. Analysera orsaker

Analysera orsakerna till upptäckta hinder och risker. Varför ser det ur som det gör? Vad behöver förändras? Vilka mål har vi på kort respektive lång sikt?

3. Genomför åtgärder

Vilka konkreta åtgärder ska vidtas? Vem ansvarar för planerade insatser? När ska åtgärderna följas upp?

4. Följa upp och utvärdera

Undersökningen, analysen och åtgärderna följs upp och utvärderas. Hur har de kort- och långsiktiga målen uppfyllts?

TRYGGHETSVANDRING!

Hur känns det för..... att vara i/på.....?

Sovrummet 😊 ☹️

Kommentar: _____

Lilla rummet 😊 ☹️

Kommentar: _____

Toaletten 😊 ☹️

Kommentar: _____

Stora lekrummet 😊 ☹️

Kommentar: _____

Hörnrummet

Kommentar: _____

Tamburen

Kommentar: _____

Ute

Kommentar: _____

Namn: _____

Datum: _____